

DA

DA

DA

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 12.12.2003
KOM(2003) 776 endelig

-

**ANDEN EVALUERINGSRAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG
EUROPA-PARLAMENTET**

**om gennemførelsen af Rådets henstilling af 24. september 1998 med hensyn til
beskyttelse af mindreårige og den menneskelige værdighed**

ANDEN EVALUERINGSRAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

om gennemførelsen af Rådets henstilling af 24. september 1998 med hensyn til beskyttelse af mindreårige og den menneskelige værdighed

1.	Indledning	3
2.	Spørgeskema	5
3.	Resultater.....	6
3.1.	Internet	6
3.1.1.	Selvregulering og adfærdskodekser	6
3.1.2.	Ulovligt og skadeligt indhold.....	7
3.1.3.	Filtrering og uddannelse.....	9
3.1.4.	Europæisk og internationalt samarbejde	10
3.1.5.	UMTS 11	
3.1.6.	Kontrol med chat-grupper	11
3.1.7.	Retten til berigtigelse	11
3.2.	Tv-spredning	12
3.2.1.	Filtreringssystemer	13
3.3.	Mediekendskab	14
3.4.	Klassificering	15
3.4.1.	Udviklingen siden 2000 inden for klassificeringssystemer for biograffilm, videokassetter og dvd'er.	15
3.4.2.	Mangel på sammenhæng mellem klassificeringssystemer	15
3.5.	Videospilprogrammer	15
3.6.	Foranstaltninger til bekæmpelse af forskelsbehandling i alle medier på grund af race, køn eller nationalitet.....	17
3.7.	Forbrugerforeninger	17
4.	Konklusion	17
	Bilag	20

1. INDLEDNING

Den 24. september 1998 vedtog Rådet henstillingen om udvikling af den europæiske industris konkurrenceevne inden for audiovisuelle tjenester og informationstjenester gennem fremme af nationale rammer, der tager sigte på at opnå en sammenlignelig og effektiv beskyttelse af mindreårige og den menneskelige værdighed (98/560/EF)¹ ("henstillingen"). Henstillingen er den første retsakt - på EU-plan - om indholdet af audiovisuelle tjenester og informations-tjenester, der omfatter alle former for udsendelse fra tv-spredningsvirksomhed til internettet.

I henstillingens afsnit III, punkt. 4, opfordres Kommissionen til at forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en evalueringsrapport om gennemførelsen af henstillingen i medlemsstaterne to år efter dens vedtagelse.

Gennemførelsen af henstillingen blev evalueret den første gang i 2002, og den første rapport blev offentliggjort i 2001: Evalueringsrapport til Rådet og Europa-Parlamentet om gennemførelsen af Rådets henstilling af 24. september 1998 med hensyn til beskyttelse af mindreårige og den menneskelige værdighed². Af rapporten fremgik, at gennemførelsen af henstillingen allerede i det store og hele var tilfredsstillende. Konklusionerne om evalueringsrapporten blev vedtaget af Rådet (kultur) den 21. juni 2002, og Europa-Parlamentet vedtog en beslutning om rapporten den 11. april 2002³, hvori det opfordrede Kommissionen til at udarbejde endnu en rapport på et passende tidspunkt og helst inden den 31. december 2002.

Denne rapport er Kommissionens anden rapport til Europa-Parlamentet og Rådet, og den tager sit udgangspunkt i medlemsstaternes og de tiltrædende landes svar på det vedlagte spørgeskema (bilag I).

Udviklingen inden for de digitale medier, dvs. internet, digital tv-spredning og videospil, udgør stadig en meget stor udfordring for Den Europæiske Unions audiovisuelle politik og særligt med hensyn til beskyttelsen af mindreårige.

Direktivet "fjernsyn uden grænser", der blev vedtaget i 1989,⁴ er den væsentligste retsakt på EU-plan om de audiovisuelle tjenester, og den blev revideret i 1997 for at tage højde for den teknologiske og markedsmæssige udvikling. Direktivet behandler også beskyttelse af mindreårige mod skadeligt indhold, hvad enten beskyttelsen består i tekniske anordninger eller i, at man kun viser fjernsynsprogrammer, som kan være skadelige for mindreårige, på tidspunkter, hvor det er usandsynligt, at de ser dem. Offentlige høringer om direktivet "fjernsyn uden grænser", der fandt sted i 2003⁵, har vist, at der var stor enighed om, at principperne i henstillingen stadig anses for at være relevante.

Direktivet "fjernsyn uden grænser" er blevet suppleret især af Rådets direktiv 2000/31/EF om visse retlige aspekter af informationssamfundstjenester, navnlig elektronisk handel, i det indre marked (direktivet om elektronisk handel)⁶. Direktivet skaber afklaring med hensyn til nogle juridiske begreber og sørger for harmonisering af visse aspekter for at gøre det muligt for informationssamfundstjenesterne fuldt ud at drage fordel af principperne bag det indre

¹ EFT L 270 af 7.10.1998, s. 48.

² KOM(2001) 106 endelig af 27.2.2001.

³ C5-0191/2001 - 2001/2087(COS).

⁴ Rådets direktiv 89/552/EØF, ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/36/EF.

⁵ http://www.europa.eu.int/comm/avpolicy/regul/review-tw2003/consult_en.htm

⁶ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/31/EF af 8. juni 2000, EFT L 178 af 17.7.2000, s. 1-16.

marked. En række bestemmelser i direktivet om elektronisk handel er også relevante for beskyttelsen af mindreårige.

Med det formål at fremme en mere sikker anvendelse af internettet vedtog Europa-Parlamentet og Rådet den 25. januar 1999 en flerårig EF-handlingsplan til fremme af en mere sikker anvendelse af internettet gennem bekæmpelse af ulovligt og skadeligt indhold på globale net⁷ (handlingsplanen vedrørende et mere sikkert internet). Den 16. juni 2003 vedtog Europa-Parlamentet og Rådet en toårig forlængelse af handlingsplanen vedrørende et mere sikkert internet⁸. Den forlængede handlingsplan har stadig til formål at fremme en mere sikker anvendelse af internettet ved at bekæmpe ulovligt og skadeligt indhold på globale net, men den omfatter også foranstaltninger, der skal fremme udveksling af oplysninger og koordinering med relevante aktører på nationalt plan, og den indeholder særlige bestemmelser for de tiltrædende lande.

Evaluering og klassificering af audiovisuelt indhold spiller en væsentlig rolle i forbindelse med beskyttelsen af mindreårige. På Kommissionens vegne er der blevet udført en uafhængig undersøgelse, *Study on the rating practice used for audiovisual works in the European Union*,⁹ der behandler emnet systemer til sammenlignelig indholdsklassificering i forskellige medier (fjernsyn, film, interaktive spil, internet) og forskellige former for udsendelse.

Men klassificeringen kan variere, ikke bare mellem EU- og EØS-landene, men ligeledes inden for en medlemsstat, afhængigt af det anvendte medie, som f.eks. biografier, tv og dvd/videobånd og kassetter. På denne baggrund kan én og samme film altså klassificeres forskelligt i en given medlemsstat. Situationen kompliceres yderligere af, at der til en specifik film ofte findes yderligere produkter og tjenester, som f.eks. computerspil eller websteder, og at det måske i fremtiden vil være muligt at downloade film fra internettet. Undersøgelsen har derfor til formål både at sætte fokus på praksis i forbindelse med klassificering i de forskellige EU- og EØS-lande, afhængigt af de forskellige distributionskanaler, og evaluere indvirkningen af forskellene mellem den nationale lovgivning og gældende praksis, for så vidt angår klassificering i forbindelse med markedsføring og distribution af film. Undersøgelsen beskæftiger sig endvidere med den forvirring, der eventuelt opstår som følge af forskelle i klassificeringen hos personer med ansvar for mindreårige.

Konsulenternes hovedkonklusioner går ud på, at selv om der ikke er tale om et stærkt pres hverken fra branchen eller forbrugerne for at opnå ensartethed, findes der stadig et pres af strukturel art for at opnå større overensstemmelse. Det væsentligste pres skyldes de to parallelle kræfter globalisering og konvergens, der begge er styret af samfundsmæssige og teknologiske ændringer. Ifølge konsulenterne vil kombinationen af globaliserings- og konvergenstendenser med tiden skabe et ekstremt stærkt pres på at få et mere ensartet system til indholdsklassificering end det hidtil eksisterende. Derudover vil dette pres betyde mange og meget forskellige måder at levere indhold på, som i stigende grad vil gøre det svært for de offentlige myndigheder at udarbejde en forhåndsklassificering. Der vil være et stadig større pres på at overveje metoder til, hvordan man efterfølgende kan foretage en indholdsklassificering samt etablering af former for samregulering, herunder også effektive kanaler for forbrugerklager.

⁷ Beslutning nr. 276/1999/EF, EFT L 33 af 6.2.1999, s. 1.

⁸ Beslutning nr. 1151/2003/EF om ændring af beslutning nr. 276/1999/EF, EUT L 162 af 1.7.2003, s. 1.

⁹ http://www.europa.eu.int/comm/avpolicy/stat/studi_en.htm#rating

Udviklingen af internettet har yderligere besværliggjort beskyttelsen af mindreårige. Mens det i forbindelse med traditionel tv-spredning (hvad enten den er analog eller digital) er let at identificere det enkelte tv-spredningsforetagende, er det svært og nogle gange umuligt at spore, hvorfra indholdet på internettet stammer. Adgangen til skadeligt og ulovligt indhold er let og kan endda finde sted utilsigtet. Hertil kommer, at informationsmængden på internettet er overvældende sammenlignet med tv-spredning. Henstillingen om beskyttelse af mindreårige har en **tilgang, der opererer på tværs af medierne**, og den fremhæver den **tværnationale udveksling af god praksis** og udviklingen af **samregulerende og selvregulerende mekanismer**. En samreguleringsstilgang kan være mere fleksibel, være nemmere at tilpasse og mere effektiv end direkte regulering og lovgivning. Med hensyn til beskyttelse af mindreårige, hvor der er mange følsomme områder at tage hensyn til, opnår man ofte sine mål mere effektivt gennem samregulering. Samregulering indebærer imidlertid fra Kommissionens synspunkt, at de offentlige myndigheder er inddraget i rimeligt omfang. Det bør være gennem samarbejde mellem de offentlige myndigheder, branchen og andre berørte parter, som f.eks. forbrugerne. Tilgangen er beskrevet i henstillingen. Med henblik på at fremme etableringen af nationale rammer med det formål at tilvejebringe et sammenligneligt og effektivt niveau for beskyttelse af mindreårige og den menneskelige værdighed, opremses der i henstillingen en række forskellige mål, som skal opfyldes af (i) medlemsstaterne, (ii) den pågældende branche og de berørte parter samt (iii) Kommissionen.

2. SPØRGESKEMA

I forbindelse med udarbejdelsen af evalueringsrapporten blev der den 30. april 2003 sendt et spørgeskema til medlemsstaterne og de tiltrædende lande (se bilag I). Der blev også sendt et eksemplar af spørgeskemaet til medlemmerne af det kontaktudvalg, der var blevet nedsat i forbindelse med direktivet "fjernsyn uden grænser".

Formålet med den nye rapport er at fastslå, hvilke fremskridt der er sket sammenlignet med situationen i 2000 med hensyn til emner som selvregulering, adfærdskodeks og tekniske og uddannelsesmæssige foranstaltninger, og at afklare spørgsmålet om, hvorvidt større overensstemmelse mellem de aktiviteter, der beskytter mindreårige i de forskellige medier, blev opfattet som nødvendigt, såvel som spørgsmålet om, hvorvidt en fælles strategi i forbindelse med klassificeringen, der skal omfatte alle av-medier, kunne forbedre beskyttelsen af mindreårige. Spørgeskemaet tager også hensyn til tekniske fremskridt, som f.eks. UMTS, og behandler de emner, der hidtil kun har fået meget lidt opmærksomhed, som f.eks. kontrollen med chat-grupper.

Der blev modtaget 26 svar, som omfattede alle medlemsstater, 8 tiltrædende lande¹⁰, Tyrkiet, Island og Norge (fra Belgien svarede to sprogsamfund). Italien og Letland svarede kun på spørgsmål om tv-spredning. Svarene kan ses på Kommissionens websted¹¹.

¹⁰ Cypren, Estland, Letland, Litauen, Polen, Tjekkiet, Slovenien og Ungarn.

¹¹ http://europa.eu.int/comm/avpolicy/regul/new_srv/secondreport_en.htm

3. RESULTATER

3.1. Internet

3.1.1. Selvregulering og adfærdskodekser

I henhold til afsnit I, punkt 1, i henstillingen **skal medlemsstaterne tilskynde** til, at der fastlægges nationale rammer for den selvregulering, som online-tjenesteudbydere skal foretage. Det forudsætter, at der som minimum er regelmæssig kontakt mellem udbydere. I 10 medlemsstater¹², Ungarn, Estland, Slovenien, Tyrkiet, Island og Norge er der enten blevet etableret foreninger af udbydere af internettjenester (ISPA), eller de er aktive. I Litauen er der planer om at oprette en ISPA i slutningen af efteråret 2003. I Danmark, Grækenland, Portugal og Finland repræsenteres udbydere af internettjenester af andre brancheorganisationer end ISPA.

ISPA'er fra 8 medlemsstater¹³ er medlem af EuroISPA, som er den europæiske sammenslutning af internetudbydere¹⁴. I det omfang sådanne findes, behandler adfærdskodekserne¹⁵ emner som f.eks. udbydernes ansvar, spørgsmål om beskyttelse af mindreårige og klageprocedurer. EuroISPA er meget interesseret i, at ISPA'er fra de tiltrædende lande bliver medlemmer af EuroISPA. EuroISPA har udført forskning via kontakter til branchen og konkluderer, at flertallet af de tiltrædende stater ikke på nuværende tidspunkt har en ISPA. Derfor besluttede EuroISPA på sit sidste møde omgående at undersøge muligheden for at etablere repræsentationer for EuroISPA i de lande, hvor der endnu ikke findes sådanne. Det omfatter også de nuværende medlemsstater, der ikke har ISPA'er¹⁶.

I Tyskland, Spanien, Frankrig, Irland, Luxembourg, Nederlandene, Østrig, Finland, Sverige, Det Forenede Kongerige, Tyrkiet og Norge er det muligt at få direkte adgang til foreningerne via ét eller flere websteder i ISPA, hvor der findes oplysninger om deres målsætninger og aktiviteter.

I afsnit II, punkt 2, i henstillingen anbefaler man, at **brancherne og de berørte parter** udarbejder **adfærdskodekser** til beskyttelse af mindreårige og den menneskelige værdighed, bl.a. for at skabe et miljø, der er gunstigt for udviklingen af nye tjenester. Adfærdskodekserne bør omfatte spørgsmålet om grundlæggende regler for (i) hvilken slags information der kan stilles til rådighed for brugerne, og på hvilke tidspunkter og under hvilken form den bør stilles til rådighed, (ii) udbydere af de pågældende online-tjenester, brugere og leverandører af indhold, (iii) under hvilke omstændigheder der kan leveres supplerende anordninger eller tjenester til brugerne som støtte til forældrenes kontrol, (iv) behandling af klager og tilskyndelse af udbydere til at indføre de redskaber og den struktur, der er nødvendig for, at klager let kan afgives og modtages samt indførelse af procedurer til behandling af klager, og (v) procedurer for samarbejde mellem udbydere og de kompetente offentlige myndigheder.

Otte medlemsstater¹⁷, Ungarn, Island og Norge oplyser, at de har udarbejdet sådanne adfærdskodekser, og både Luxembourg og Slovenien anførte, at deres ISPA er ved at udarbejde en

¹² Belgien, Tyskland, Spanien, Frankrig, Irland, Luxembourg, Nederlandene, Østrig, Sverige og Det Forenede Kongerige.

¹³ Tyskland, Spanien, Frankrig, Irland, Italien, Nederlandene, Østrig og Det Forenede Kongerige.

¹⁴ <http://www.euroispa.org>

¹⁵ <http://www.euroispa.org/25.htm>

¹⁶ Oplysning fra Richard Nash, generalsekretær i EuroISPA.

¹⁷ Belgien, Tyskland, Spanien, Frankrig, Irland, Østrig, Sverige og Det Forenede Kongerige.

adfærdskodeks. Nederlandene svarede, at selv om der ikke findes en adfærdskodeks, er der blevet udarbejdet offentlige retningslinjer. Seks medlemsstater¹⁸ følger EuroISPA-modellen. I Sverige fokuserer man i adfærdskodeksen ligesom i år 2000 på god forretningspraksis, men man behandler ikke spørgsmål om beskyttelse af mindreårige.

I henstillingen understreger man, at relevante parter som f.eks. brugere, forbrugere, erhvervs-livet og de offentlige myndigheder bør bidrage til at definere, gennemføre og evaluere de nationale foranstaltninger. Det Forenede Kongerige foreslog, at der i overensstemmelse med princippet om selvregulering blev udarbejdet adfærdskodekser af repræsentanter for bran-cherne. Tyskland anførte til gengæld, at selv om repræsentanter for brancherne havde udarbejdet adfærdskodekser, bidrog de offentlige myndigheder, forbrugere og videnskabsfolk også til debatten. I Belgien, Frankrig og Finland var de offentlige myndigheder involveret, og i Irland var både de offentlige myndigheder **og** forbrugerne involveret. Nederlandene erklærede, at der på udbydernes initiativ var inddraget offentlige myndigheder, hotlines til bekæmpelse af børneporno og forskelsbehandling samt borgerrettighedsorganisationer i forbindelse med etableringen af en procedure for anmeldelse og fjernelse af ulovligt indhold, der byggede på direktivet om elektronisk handel.

3.1.2. *Ulovligt og skadeligt indhold*

Tyskland, Sverige og Litauen anførte, at de havde **yderligere specifikke juridiske krav** til udbydernes forpligtelser, i forbindelse med at der udbydes ulovligt indhold. Syv medlems-stater¹⁹, Ungarn, Polen, Island og Norge henviste til bestemmelserne, hvorved direktivet om elektronisk handel blev gennemført. I Sverige fastlægger en særlig lov, at alle, som udbyder indhold på internettet, bærer et vist ansvar for indholdet af deres materiale, herunder pligten til at fjerne eller på anden måde forhindre yderligere distribution af oplysninger, som klart omfattes af bestemmelserne i den svenske straffelov.

Litauen og Polen erklærede, at der findes specifikke krav om **at informere retssystemet og/eller politiet om ulovligt indhold**. Luxembourg og Island anførte, at i praksis har udbyderne pligt til at fjerne ulovligt indhold, så snart de bliver bekendt hermed, da de ellers ville kunne retsforfølges i henhold til straffeloven. Ingen af de øvrige svar henviste til sådanne specifikke krav. Portugal udtalte, at gennemførelsen af direktivet om elektronisk handel ville betyde indførelsen af bestemmelser i den henseende. Danmark, Island og Sverige anførte, at der i praksis findes et løbende samarbejde mellem politiet og udbyderne, og i Grækenland og Frankrig har udbyderne særlige forpligtelser til at opbevare data for at kunne være behjælpelige med efterforskning og retsforfølgelse af lovovertrædere, især i forbindelse med forbrydelser begået mod mindreårige.

Procedurer for anmeldelse og fjernelse af ulovligt indhold

Procedurerne for de berørte parter anmeldelse og fjernelse af ulovligt og skadeligt indhold²⁰ er fastsat på grundlag af de betingelser, der gælder for, at en leverandør af oplagringstjenester (hosting provider) kan blive fritaget for formidleransvar som fastsat i artikel 14, stk. 1, litra b), i direktivet om elektronisk handel. Da direktivet i sin tid blev vedtaget, blev det besluttet, at det ikke skulle indeholde bestemmelser om procedurer for anmeldelse og fjernelse af ulovligt indhold. I stedet opfordres der udtrykkeligt i artikel 16 og betragtning 40 til

¹⁸ Frankrig, Irland, Italien, Nederlandene, Østrig og Det Forenede Kongerige.

¹⁹ Belgien, Danmark, Spanien, Luxembourg, Nederlandene, Østrig og Portugal.

²⁰ Procedurer, der anvendes af de berørte parter, og som har til formål at identificere ulovlig information, som oplagres på netværket, og at fremme en hurtig fjernelse heraf.

selvregulering på dette område²¹. Medlemsstaterne har ligeledes anvendt denne fremgangsmåde i deres nationale lovgivning til gennemførelse af direktivet. Af de medlemsstater, der har gennemført direktivet, har kun Finland indføjet en bestemmelse om procedurer for anmeldelse og fjernelse af ulovligt indhold, dog kun vedrørende overtrædelser af ophavsretten²². Alle de øvrige medlemsstater har overladt dette aspekt til selvregulering. I overensstemmelse med artikel 21, stk. 2, der pålægger Kommissionen at analysere behovet for forslag vedrørende procedurer for anmeldelse og fjernelse af ulovligt indhold, har Kommissionen aktivt opfordret begge parter til at udvikle procedurer for anmeldelse og fjernelse af ulovligt indhold, og den har systematisk indsamlet og analyseret oplysninger om nye procedurer.

Hotlinene modtager klager fra offentligheden over ulovligt indhold. Efter at klagerne er blevet undersøgt, sendes disse videre til den rette instans - politiet, internetudbydere eller en anden hotline. At oprette et europæisk netværk af hotlines, der skal omfatte EU både geografisk og sprogligt, var et af hovedmålene med handlingsplanen vedrørende et mere sikkert internet 1999-2004, eftersom der tidligere kun fandtes hotlines i et begrænset antal medlemsstater.

Tretten medlemsstater²³, Litauen, Polen, Island og Norge udtalte, at der er blevet oprettet **hotlines**, der skal behandle klager om skadeligt eller ulovligt indhold. I Danmark, Tyskland, Luxembourg, Østrig og Norge er det politiet, som har en hotline, især angående sager om børnepornografi. I Ungarn vil der i den nærmeste fremtid blive etableret en hotline.

Hotlines, som er knyttet til det europæiske net af hotlines (INHOPE)²⁴, der får økonomisk støtte fra Kommissionen i henhold til handlingsplanen om en mere sikker anvendelse af internettet, findes i tretten af medlemsstaterne²⁵ og på Island. Mellem december 2001 og maj 2002 behandlede INHOPE-medlemmerne mere end 35 000 rapporter.

Disse hotlines kan blive mere effektive, hvis kendskabet til dem bliver almindelig udbredt hos internetbrugerne. Der er blevet iværksat **kampagner** i 8 af medlemsstaterne²⁶ og i Polen. Andre stater sætter deres lid til tilstedeværelsen af forskellige websteder.

Generelt mener de lande, der besvarede spørgeskemaet, stadigvæk, at det er **vigtigt**, at der eksisterer **hotlines**, idet de betragter hotlinene som et væsentligt redskab til at reducere omfanget af og adgangen til ulovligt indhold. Der er dog tilsyneladende ingen af deltagerne, der er i stand til at vurdere, hvor effektiv hotlinen faktisk er. Irland erklærede imidlertid, at omfanget af de rapporter, som er indkommet via hotlinen, tyder på, at offentligheden har

²¹ Da Europa-Parlamentet vedtog direktivet i 2000, opfordrede det kommissionen til at fremme etableringen af effektive procedurer for de berørte parter med henblik på anmeldelse og fjernelse af ulovligt indhold. Europa-Parlamentets lovgivningsmæssige beslutning om Rådets fælles holdning med henblik på vedtagelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om visse retlige aspekter af informationssamfundstjenester, navnlig elektronisk handel, i det indre marked, 4.5.2000, EFT C 41 af 7.2.2001, s. 38.

²² Blandt EØS-medlemsstaterne har Island også vedtaget en lovpligtig procedure for anmeldelse og fjernelse af ulovligt indhold.

²³ Belgien, Danmark, Tyskland, Grækenland, Spanien, Frankrig, Irland, Luxembourg, Nederlandene, Østrig, Finland, Sverige og Det Forenede Kongerige.

²⁴ <http://www.inhope.org>

²⁵ Belgien (Child Focus), Danmark (Red Barnet), Tyskland (FSM, ECO, jugendschutz.net), Grækenland (Netwatch), Spanien (Protegeles), Frankrig (AFA-France), Irland (Hotline), Italien (Save the Children Italy), Nederlandene (Meldpunt-), Østrig (Stoplevel), Finland (Save the Children Finland), Sverige (Save the Children Sweden) og Det Forenede Kongerige (IWF).

²⁶ Danmark, Frankrig, Irland, Luxembourg, Nederlandene, Østrig, Finland og Det Forenede Kongerige.

kendskab til den og er klar over den mulighed, den giver brugerne for at reagere på ulovligt indhold på internettet.

For så vidt angår den **geografiske oprindelse af det ulovlige indhold**, bekræfter de fleste stater, at størstedelen af disse websteder er anbragt **uden for Den Europæiske Union**.

3.1.3. *Filtrering og uddannelse*

For at fremme en mere sikker anvendelse af internettet er det vigtigt, at det ulovlige og skadelige indhold umiddelbart kan udpeges. Systemer til klassificering og filtrering kan hjælpe brugerne med at udvælge det indhold, de ønsker at modtage.

I Tyskland skal internetudbydere siden ikrafttrædelsen den 1. april 2003 af "*JugendmedienschutzStaatsvertrag*" sikre, at børn og mindreårige ikke har adgang til skadeligt indhold. Internetudbydere kan opfylde denne forpligtelse gennem tekniske hjælpemidler, der skal vurderes og afprøves af myndighederne. Det betyder, at internetudbydere skal deltage i udviklingen af software til filtrering, og at softwareproducenterne skal markedsføre det effektivt. Frankrig besluttede at oprette en online-liste over fransksprogede websteder for alle aldersgrupper. For at blive optaget på denne liste skal webmasterne af disse sider bekræfte, at de accepterer et charter om kvalitet. Denne liste skal også tjene som en kilde til information om filterprogrammer, som kan foreslå internetbrugerne, at de begrænser sig til webstederne på denne liste.

Nederlandene og Det Forenede Kongerige henviste til foreningen til klassificering af internetindhold (ICRA)²⁷, som gør det muligt for webmastere på frivillig basis at søge om en klassificering. Derigennem har forældre mulighed for at begrænse adgang til websteder, der har den bedst egnede klassificering. ICRA, der har modtaget støtte i henhold til handlingsplanen vedrørende et mere sikkert internet, har udarbejdet et indholdsklassificeringssystem, der passer til EU og til internationale behov. Udbydere klassificerer indholdet på deres egne websteder. Forældre kan frit opstille godkendelseskriterier, alt efter deres personlige og kulturelle præferencer og overbevisning.

I Polen findes der tre organisationer, der udvikler systemer til filtrering og/eller klassificering af indhold på internettet. I Litauen har der været afholdt et udbud med det formål at afprøve filtre, og hertil kommer, at der vil blive offentliggjort klassificeringssystemer og anbefalinger til offentligheden og internetudbydere om filtre og klassificeringssystemer.

Norge erklærede, at tal fra en undersøgelse tydede på, at forældre generelt ikke troede på filtrering som et værktøj, og at sensibilisering og dialog mellem forældre og børn var den bedste måde at opnå et sikkert miljø på.

I overensstemmelse med afsnit II, punkt 4, i henstillingen har **branchen** også gjort en stor indsats for at bidrage til at oprette et mere sikkert internet ved hjælp af forskning inden for klassificerings- og filtreringssystemer og oprettelsen af "walled gardens". "Walled gardens" består af særlige portaler, hvor udbydere garanterer for kvaliteten af de websteder, som portalen giver adgang til.

I Tyskland blev det besluttet, at der i forbindelse med udviklingen af filtreringssystemer skulle tages hensyn til aldersforskelle, og at der skulle udarbejdes "walled gardens". Hvis det er muligt, skal internetudbydere tilbyde disse "walled gardens" gratis.

²⁷ <http://www.icra.org>

I tre medlemsstater²⁸ er internetudbydere forpligtet til at informere abonnenter om de filtrerings- og klassificeringssystemer, der er til rådighed og/eller software til aldersverifikation. I Ungarn forlanger internetudbydere, at udbydere skal lette adgangen til filtreringssystemer eller informere om sådanne tjenester.

I 2003 blev der iværksat **kampagner** om sikker anvendelse af internettet i 12 medlemsstater²⁹, Polen, Island og Norge. I Litauen udsteder kulturministeriet i slutningen af året en forordning om mærkning, og undervisningsministeriet sørger for uddannelse af og seminarer for lærere, socialarbejdere og den brede offentlighed. I adskillige medlemsstater har man igen understreget skolernes betydning som det mest hensigtsmæssige sted for gennemførelse af uddannelsesmæssige foranstaltninger, f.eks. som led i undervisning i mediekendskab.

Mange af de lande, der besvarede spørgeskemaet, anerkender, at der er udfordringer ved internettet. Imidlertid mener ingen af dem, at der er tegn på, at offentlighedens bekymringer med hensyn til skadeligt og ulovligt indhold har bremset udviklingen af internettet.

I afsnit III i henstillingen opfordres **Kommissionen** til at lette etableringen af netværk bestående af de instanser, der har til opgave at fastlægge og gennemføre de nationale rammer for selvregulering, og fremme udvekslingen af erfaringer og god praksis samt det multinationale samarbejde. Handlingsplanen vedrørende en mere sikker anvendelse af internettet (1999–2002) havde til formål at etablere et europæisk system af hotlines, at udvikle et europæisk filtrerings- og klassificeringssystem for internetindhold og fremme en række undervisnings- og sensibiliseringsaktiviteter. Den forlængede handlingsplan (2003–2004) har til formål at bygge på det allerede opnåede fremskridt og tilføje merværdi ved at udvide programmet til at omfatte nye online-teknologier, som f.eks. indhold på mobiltelefoner og bredbånd, online-spil, chatrum og instant messages (hurtige beskeder).

3.1.4. Europæisk og internationalt samarbejde

Frankrig og Portugal omtalte Europarådets konvention om it-kriminalitet positivt, som har til formål at styrke bestemmelserne om børnepornografi. Tyskland var af den opfattelse, at det kun er i forbindelse med bekæmpelse af børneporno, at der findes et reelt internationalt samarbejde, og udtalte, at man ville hilse et bedre samarbejde på andre områder vedrørende ulovligt eller skadeligt indhold velkommen.

Danmark erklærede, at der var fordele ved det eksisterende samarbejde. Det Forenede Kongerige var tilfreds med det europæiske samarbejdsniveau, men skønnede, at den brede internationale sammenhæng er vigtigere. Luxembourg mente, at der var behov for yderligere benchmarking og fastsættelse af god praksis. Østrig ville gerne have et tættere samarbejde om software til filtrering og klassificering. Nogle lande mente, at samarbejdsniveauet var utilstrækkeligt³⁰, at et mere effektivt samarbejde ville være nyttigt³¹, eller at samarbejdsniveauet var vanskeligt at måle³². Polen foreslog, at der oprettes en international hotline i Europa for at styrke fælles bestræbelser og initiativer. Ungarn gik ind for etablering af et internationalt netværk af hotlines.

²⁸ Tyskland, Frankrig, - lovgivning. Irland - adfærdskodeks og etiske regler.

²⁹ Danmark, Tyskland, Grækenland, Spanien, Frankrig, Irland, Luxembourg, Nederlandene, Østrig, Finland, Sverige og Det Forenede Kongerige.

³⁰ Grækenland og Polen.

³¹ Estland, Tyrkiet og Island.

³² Litauen.

3.1.5. UMTS

Tyskland, Frankrig og Finland erklærede, at udsendelse via mobiltelefoner, især gennem UMTS, er dækket af lovgivningen. Sverige mente, at dets lovgivning om ulovligt indhold i princippet finder anvendelse på udsendelse via mobiltelefoner, men anførte, at dette ikke er blevet prøvet ved domstolene. Nederlandene indvendte, at bestemmelserne til selvregulering var blevet udarbejdet på en teknologisk neutral måde, men at det begrænsede sig til at omfatte "oplagrede informationer". Ikke desto mindre kunne de i princippet gælde for UMTS. Ungarn understregede også betydningen af den teknologiske neutralitet i forbindelse med alle gældende bestemmelser. Det Forenede Kongerige nævnte, at en selvregulerende adfærdskodeks var under udarbejdelse, og Norge anførte, at udvidelsen af handlingsplanen om internettet havde til formål også at lade initiativer i forbindelse med selvregulering omfatte UMTS-netværket. Danmark henviste til en adfærdskodeks for Short Message Service (SMS).

3.1.6. Kontrol med chat-grupper

Tyskland og Norge mente, at ansvaret for kontrol med chat-grupper ligger hos operatørerne eller udbydere af chat-grupper og ikke hos regeringen. I Nederlandene forhandles der mellem regeringen, udbydere af chat-grupper og organisationer, der varetager børns rettigheder. Grækenland har etableret en særlig politienhed, der surfer på internettet. Sverige erklærede, at i nogle tilfælde er chat-gruppetjenester omfattet af forfatningssikrede retsprincipper (sikring af ytringsfrihed).

Irland, Sverige, Det Forenede Kongerige, Ungarn og Litauen anførte, at chatrum forvaltes af særlige personer på chat-gruppeoperatørernes initiativ.

I Danmark, Frankrig, Luxembourg, Finland og Det Forenede Kongerige er der blevet afholdt sensibiliseringskampagner om farene ved chat-grupper. I Det Forenede Kongerige henvises der jævnligt i medierne til retningslinjer om en sikker internetsurfing, der skal imødekomme forældres behov for at holde øje med deres børns pc-anvendelse - især i chatrum - som følge af en række meget omtalte nyhedsberetninger. Danmark udtalte, at der findes "ignore buttons", der ofte anvendes, og som gør det muligt for den enkelte bruger at fjerne al kommunikation fra andre specifikke brugere. Polen henviste til en særlig formular om chat-grupper på webstedet for den polske hotline.

3.1.7. Retten til berigtigelse

I Danmark, Tyskland og Polen omfatter retten til berigtigelse alle medier, herunder også internettet. I Østrig mener man, at retten til berigtigelse omfatter online-medier, og man er ved at udarbejde en præcisering af lovgivningen i den forbindelse. I Belgien (på forbundsplan) og i Frankrig er der udarbejdet lovforslag, der skal tilpasse retten til berigtigelse til at omfatte online-medier. Disse lovforslag er endnu ikke vedtaget. I Ungarn indeholder adfærdskodeksen i det selvregulerende system regler om anvendelsen af de almindelige bestemmelser om retten til berigtigelse, for så vidt angår de særlige forhold på internettet.

Grækenland, Nederlandene, Portugal, Det Forenede Kongerige, Litauen og Norge erklærede, at de ikke har nogen specifik lovgivning i deres lande. Det Forenede Kongerige og Norge opfattede ikke dette som et stort problem. I Sverige findes der en særlig adfærdskodeks for pressen, der omfatter retten til berigtigelse (presseombudsmand). Denne ombudsmand kan i særlige tilfælde tage sig af offentliggørelse på internettet. Litauen anførte, at man ville gennemføre kodekser, der bygger på selvregulering.

De fleste aktører i den offentlige høring om direktivet "fjernsyn uden grænser", som kommenterede **retten til berigtigelse** med hensyn til fjernsynstjenester, mente, at bestemmelsen er passende, og at der ikke er behov for yderligere regulering. Nogle aktører mente, at der skulle udarbejdes **en ret til berigtigelse, der finder anvendelse på alle elektroniske medier**. For så vidt angår online-medier, skulle der f.eks. også være en effektiv ret til berigtigelse i tilfælde, hvor der er blevet offentliggjort påstande i et andet land.

3.2. Tv-spredning

Direktivet om fjernsyn uden grænser fastlægger i artikel 22, stk. 3, at der forud for programmer, der kan være skadelige for mindreårige, gives en **akustisk advarsel**, eller at de under hele deres varighed er mærket med et **visuelt symbol**. I 2000 havde alle de medlemsstater, som besvarede spørgeskemaet, gennemført denne artikel i deres nationale lovgivning.

Cypern, Ungarn, Letland, Tjekkiet, Slovenien, Island og Norge udtalte endvidere, at de havde indført denne artikel i deres nationale lovgivning, og Tyrkiet erklærede, at man ville gøre det samme. Litauen og Polen anførte, at selv om loven ikke kræver ikoner på skærmen, anvendes de frivilligt af tv-spredningsforetagender, og Estland anførte, at selv om det ikke er et krav, blev der rent faktisk anvendt akustiske advarsler.

Otte medlemsstater³³ anførte, at den akustiske advarsel og/eller de visuelle symboler anses for at være effektive eller i det mindste nyttige. Østrig er af den opfattelse, at dette system kun er effektivt sammen med andre foranstaltninger som f.eks. programmer om mediekendskab, og Norge mener, at systemet har et stort potentiale. Slovenien udtalte, at det er for tidligt at vurdere, hvorvidt de trufne forholdsregler har været effektive.

Belgien (den fransktalende del) udtalte bl.a., at evalueringen af deres *symboler* viste følgende forhold: symbolerne kan ikke ret godt ses, det er nødvendigt at vise dem på skærmen under hele programmet, det er nødvendigt at udvide systemet til at omfatte talkshows, realityshows, osv.

I afsnit I, punkt 2, i henstillingen opfordres **medlemsstaterne** til at tilskynde til, at de tv-spredningsorganer, der henhører under deres kompetence, som et supplement til radio- og tv-lovgivningen på nationalt plan og fællesskabsplan, på frivillig basis iværksætter forskningsprojekter og afprøver nye midler til beskyttelse af mindreårige og information af seerne.

På baggrund af de modtagne svar ser det ud til, at **selvreguleringen** stadig er mindre udbredt inden for tv-spredningen end for internettet. I Nederlandene blev NICAM "*Kijkwijzer*", det selvregulerende klassificeringssystem, der allerede var blevet planlagt i 2000, etableret; det omfatter forskellige medier, herunder tv-spredning.³⁴

Som i 2000 skelnes der med hensyn til selvregulering i visse medlemsstater mellem offentlige og kommercielle tv-foretagender. Der er blevet udarbejdet adfærdskodekser i ni medlems

³³ Danmark, Tyskland, Frankrig, Italien, Nederlandene, Finland, Sverige og Det Forenede Kongerige.

³⁴ Systemet kaldet NICAM "*Kijkwijzer*" blev grundigt diskuteret i den første evalueringsrapport til Rådet og Europa-Parlamentet om gennemførelsen af Rådets henstilling af 24. september 1998 med hensyn til beskyttelse af mindreårige og den menneskelige værdighed. Tv-spredningsforetagender må kun udsende eventuelt skadeligt indhold, hvis de er medlem af en organisation, der beskæftiger sig med indholdsklassificering, og som er anerkendt af regeringen. NICAM-systemet omfatter også en adfærdskodeks.

stater³⁵ og i Norge. I Tyskland findes der retningslinjer for de offentlige tv-spredningsforetagender, hvorimod de private tv-spredningsforetagender har en selvregulerende adfærdskodeks. I Italien har de private og offentlige tv-spredningsforetagender en selvregulerende adfærdskodeks. I Sverige findes der ingen selvregulering for hele branchen, men nogle kanaler udsender deres egne anbefalinger om alder.

Cypern, Estland, Polen og Slovenien har etableret selvregulerende systemer. I Estland og Slovenien omhandler kun nogle bestemmelser beskyttelse af mindreårige. I Tjekkiet har det offentlige tv-spredningsforetagende vedtaget en adfærdskodeks, der beskæftiger sig med beskyttelse af mindreårige, men kun for så vidt angår nyheder. Det franske system er et fælles regulerende system, og bestemmelserne om beskyttelse af mindreårige handler især om klassificeringen af programmer. Det Forenede Kongerige indvendte, at selvregulering spiller en begrænset rolle efter indførelsen af den nye lovgivning om kommunikation.

De bidrag, der var indkommet i forbindelse med høringen om direktivet "fjernsyn uden grænser", viser, at fælles regulerende ordninger fungerer udmærket i nogle medlemsstater, men nogle af aktørerne indvendte, at det ikke er tilstrækkeligt med almindelige adfærdskodekser uden kontrol fra de offentlige myndigheders side.

3.2.1. Filtreringssystemer

I sin beslutning af 11. april 2002³⁶ om den første evalueringsrapport af henstillingen opfordrer Europa-Parlamentet Kommissionen til at fremme oprettelsen af et brugervenligt indholdsfiltreringssystem til en overkommelig pris for at kunne yde effektiv støtte i forbindelse med forældres kontrol med børns anvendelse af internettet og de audiovisuelle medier.

Filtreringssystemer anvendes kun i forbindelse med digital tv-spredning. Der anvendes en elektronisk spærring i ni af medlemsstaterne³⁷, Letland, Litauen, Slovenien og Island. Som i 2000 skelner Tyskland stadig mellem offentlige tv-spredningsforetagender, der er underlagt den samme politik som offentlige tv-spredningsforetagender, der udsender analoge programmer (udsendelse på bestemte tidspunkter, advarsler ved hjælp af symboler og akustiske signaler) - og kommercielle tv-spredningsforetagender, hvor udsendelse af programmer på bestemte tidspunkter kan erstattes med en særlig pinkode-teknik. Kun Belgien (den fransktalende del), Tyskland og Sverige er af den opfattelse, at offentligheden kender til disse krypteringssystemer, og kun Tyskland³⁸ mener, at disse foranstaltninger er effektive.

³⁵ Belgien (den fransktalende del), Danmark, Grækenland, Frankrig, Irland, Italien, Østrig, Portugal og Finland.

³⁶ C5-0191/2001 - 2001/2087(COS).

³⁷ Belgien, Tyskland, Grækenland, Frankrig, Nederlandene, Østrig, Portugal, Sverige og Det Forenede Kongerige.

³⁸ I Tyskland anvendes der en elektronisk spærring, der kaldes "Vorsperre". Seeren skal indkode en firecifret pinkode for at kunne se en tv-udsendelse, der er blevet kodet på forhånd ("vorgesperret") af tv-spredningsforetagendet. Hvis den rigtige kode ikke indtastes, forbliver skærmen sort (med undtagelse af en forklarende tekst), og der er ingen lyd. Ifølge en undersøgelse er systemet med kodning på forhånd blevet godt modtaget af brugerne. Bortset fra at systemet generelt opfattes som positivt i forbindelse med beskyttelsen af mindreårige, anser 73 % af abonnenterne ikke systemet for at være irriterende eller upraktisk. Hvorvidt forhåndskrypteringen er effektiv, afhænger af, om pinkoderne opbevares utilgængeligt for mindreårige. Undersøgelsen viser, at kun et forsvindende antal børn under 14 kender pinkoderne. Blandt de 14 - 15 årige kender 20 % pinkoden, og 40 % af de 16 - 17 årige kender pinkoden.

I afsnit II, punkt 4, i henstillingen opfordres **branchen og de berørte parter** også til at udvikle positive initiativer til gavn for mindreårige, herunder initiativer, der skal lette deres almene adgang til audiovisuelle tjenester samtidig med, at potentielt skadeligt indhold undgås.

Branchen har hovedsagelig været aktiv gennem DVB (Digital Video Broadcasting consortium), der omfatter mere end 200 organisationer, herunder (offentlige og private) tv-spredningsforetagender, producenter af forbrugerudstyr og professionelt udstyr, udbydere af satellit- og kabelnet samt jordbaserede net og myndigheder, som Europa-Kommissionen er i permanent kontakt med. I sin beslutning af 11. april 2002³⁹ om den første evalueringsrapport i forbindelse med henstillingen, opfordrer Europa-Parlamentet DVB-konsortiet til at arbejde på udviklingen af et pålideligt filtrerings- og klassificeringssystem for digital tv-spredning. Den 5. juni 2003 sendte Kommissionen en brev til DVB og anmodede om oplysninger om DVB-konsortiets arbejde om dette emne. Der er endnu ikke kommet svar fra DVB.

3.3. Mediekendskab

Medielandskabet, der er under konstant ændring som følge af nye teknologier og mediefornyelse, medfører, at det er nødvendigt at lære børn (og forældre) at anvende medierne effektivt. Det er væsentligt i dag at vide, hvor man finder oplysninger, og hvordan man skal fortolke disse.

Arbejdsprogrammet 2003-2004 vedrørende et mere sikkert internet omfatter bl.a. en indkaldelse af forslag, hvis formål er at skabe kendskab til medierne. Et af indsatsområderne i den nye indkaldelse af forslag vedrører anvendt forskning inden for medieuddannelse, nærmere bestemt anvendt forskning inden for medieuddannelse om børns anvendelse af internettet, og nye teknologier, der skal indkredse de uddannelsesmæssige og teknologiske måder at beskytte børn mod skadeligt indhold på.

I ti medlemsstater⁴⁰ og Slovenien indgår mediekendskab i skolens læseplan. I Polen er der udviklet pilotprogrammer for skolerne, og i Litauen er der blevet afholdt en række seminarer for at lære børn og den brede offentlighed, hvordan man på forsvarlig vis anvender de nye medier. I Ungarn er der ved at blive udarbejdet en strategi for medieuddannelse til næste år, der indeholder konkrete programmer.

Media Smart⁴¹ er et interessant initiativ, for så vidt angår mediekendskab. Det er et nonprofit program i forbindelse med mediekendskab for børn i grundskolen, der oprindeligt tog sigte på reklame, og som blev iværksat i november 2002. Initiativet Media Smart får megen støtte af Det Forenede Kongeriges regering. Formålet er at give børn redskaber, der skal hjælpe dem til at forstå og fortolke reklame ud fra deres dagligdag. Media Smarts væsentligste rolle er at udvikle indlæringsmateriale til brug for undervisere og forældre og forsyne skolerne hermed på deres anmodning. Der findes også en reklame (*infoad*), der på 10 tv-satellitkanaler i Det Forenede Kongerige skal oplyse om mediekendskab, og som opfordrer børn til at tænke over det, de ser på tv, og til at sætte spørgsmålstegn ved, om det passer.

En række aktører, der deltog i den offentlige høring om direktivet "fjernsyn uden grænser", foreslog også, at mediekendskab skulle indgå i de emner, der omhandles af henstillingen.

³⁹ C5-0191/2001 - 2001/2087(COS).

⁴⁰ Belgien (den flamsktalende del), Grækenland, Irland, Luxembourg, Nederlandene, Østrig, Portugal, Finland, Sverige og Det Forenede Kongerige.

⁴¹ <http://www.mediasmart.org.uk/>

3.4. Klassificering

3.4.1. Udviklingen siden 2000 inden for klassificeringssystemer for biograffilm, videokassetter og dvd'er.

I Nederlandene trådte det tværgående klassificeringssystem *Kijkwijzer* i kraft i 2001. I Finland trådte lovgivningen om klassificering af av-programmer i kraft i begyndelsen af 2001. I Luxembourg blev der nedsat en arbejdsgruppe, der skulle undersøge, om mindreårige blev beskyttet tilstrækkeligt og effektivt nok, og som skulle undersøge mulighederne for indførelsen af et tværgående klassificeringssystem, for så vidt angår indholdet. I Cypern og Ungarn er der blevet fremsat lovforslag om nye klassificeringssystemer for film, som stadigvæk afventer parlamentets godkendelse.

3.4.2. Mangel på sammenhæng mellem klassificeringssystemer

En række medlemsstater⁴² sammen med Island og Norge mener, at manglen på sammenhæng mellem klassificeringssystemerne forårsager problemer. I Belgien (den fransk- og flamsktalende del) og Luxembourg er der blevet nedsat arbejdsgrupper, der skal undersøge dette emne.

I fem medlemsstater⁴³ giver den manglende sammenhæng mellem klassificeringssystemerne ingen problemer. Tyskland mener, at dets *Jugendschutzgesetz* og *Jugendmedienschutz-Staatsvertrag* sikrer, at der ikke er mangel på sammenhæng. Nederlandene mener, at dets *Kijkwijzer*-klassificeringssystem sikrer sammenhæng. Estland anførte, at i "vores lille og lukkede samfund" vil iøjnefaldende afvigelser blive reguleret gennem social opmærksomhed.

I en række bidrag til den offentlige høring om direktivet "fjernsyn uden grænser" var det opfattelsen, - under hensyntagen til den kulturelle og sociale forskel mellem medlemsstaterne - at klassificeringen af programmerne skulle ske på medlemsstatsplan, men der kunne dog godt eksistere et EU-system af fælles beskrivende symboler til brug for seerne i forbindelse med vurderingen af programindholdet.

3.5. Videospilprogrammer

Videospillene blev, da de kom frem, hovedsageligt anset for at være beregnet til børn og unge. Det er ikke længere tilfældet. I dag, hvor der findes stadig mere avancerede spil, er de første brugere blevet voksne, og de fortsætter med at bruge produkterne i denne meget kreative branche. Ud fra et økonomisk synspunkt skal man ikke undervurdere dets potentiale, idet pc- og videospil i dag genererer større indtægter end både biograffilm og videoudlejning.

Den 1. marts 2002 vedtog Rådet en resolution om beskyttelse af forbrugere, især unge, ved mærkning af visse videospil og computerspil efter aldersgruppe.⁴⁴ Seks medlemsstater⁴⁵ anførte, at de havde juridiske bestemmelser om salget af videospil. Portugal anførte, at det siden 2001 har anvendt den samme lovgivning for videokassetter og dvd'er. Ni medlems

⁴² Belgien (den fransk- og flamsktalende del), Frankrig, Østrig, Finland og Det Forenede Kongerige.

⁴³ Danmark, Grækenland, Spanien, Irland og Portugal.

⁴⁴ Rådets resolution af 1. marts 2002 om beskyttelse af forbrugere, især unge, ved mærkning af visse videospil og computerspil efter aldersgruppe (2002/C65/02).

⁴⁵ Tyskland, Frankrig, Irland, Finland, Sverige og Det Forenede Kongerige.

stater⁴⁶ og Island og Norge udtalte, at de havde en selvregulerende ordning, der omfattede spørgsmål i forbindelse med klassificering efter alder.

Tyskland, Danmark, Frankrig og Finland betragter deres foranstaltninger vedrørende video-spil som **effektive**, hvad angår beskyttelsen af mindreårige. Norge fremførte, at man ville overveje yderligere reguleringer, hvis det tværeuropæiske system til information om videospil og aldersklassificering (PEGI), jf. nedenfor, skulle vise sig ikke at være helt effektivt.

Online-spil er kun blevet indarbejdet i lovgivningen i Tyskland, Sverige, Island og Norge. Imidlertid omfatter PEGI-systemet spil i et online-miljø.

ISFE (Interactive Software Federation of Europe) har taget et interessant initiativ til en tværeuropæisk handelsorganisation af producenter af konsolspil, udgivere og udviklere af interaktive spil kaldet *the Pan European Games Information* (PEGI). PEGI er et nyt tværeuropæisk system til aldersklassificering for interaktive spil. Det skal sikre, at mindreårige ikke udsættes for spil, der er uegnet for deres særlige aldersgruppe, systemet støttes af de største konsolproducenter og af udgivere og udviklere af interaktive spil i Europa.

PEGI, der blev lanceret i april 2003, erstatter mange af de gældende nationale systemer til aldersklassificering med ét enkelt system, der er ens over det meste af Europa.⁴⁷ Systemet til aldersklassificering omfatter to separate, men supplerende dele. Den første del er klassificerende og ligner nogle af de eksisterende klassificeringssystemer. Aldersgrupperne i PEGI er 3+, 7+, 12+, 16+ og 18+. Den anden del i det nye system er en række symboler, der beskriver spil. Der er tale om ikoner på bagsiden af spillets æske, som beskriver spillets indhold. Afhængigt af hvilken type spil der er tale om, kan der være op til seks sådanne symboler. Indholdets intensitet skal passe til spillets aldersklassificering. PEGI-symbolerne ligner meget symbolerne i det hollandske *Kijkwijzer*-klassificeringssystem til av-medier. Kombinationen af en aldersklassificering og spilsymboler gør det muligt for forældre og personer, der køber spil til børn, at sikre, at det købte spil passer til spilmodtagerens alder. Ud over spil, der er købt i konventionelle detailforretninger, skal PEGI-klassificeringen også gælde for spil, der er solgt gennem internettet, spillet eller downloaded i et online-spilmiljø, eller som er vedlagt tidsskrifter.

Det hollandske Netherlands Institute for the Classification of Audio-visual Media (NICAM), som er ansvarlig for systemet *Kijkwijzer*, har fået til opgave at forvalte PEGI-ordningen. I Det Forenede Kongerige optræder Video Standards Council (VSC) på vegne af NICAM.

PEGI-systemet blev udviklet og baseret på gældende systemer i Europa. Ved udarbejdelsen af evalueringsskemaet til PEGI og tilrettelæggelsen af systemet har repræsentanter for samfundet, som f.eks. forbrugere, forældre og religiøse grupper været inddraget aktivt. PEGI skal kunne opfylde forskellige kulturelle standarder og holdninger på tværs af de deltagende lande. Det frivillige PEGI-system er i alle forhold underlagt de allerede eksisterende bredere rammer, der forvaltes og håndhæves af regeringerne for at sikre beskyttelsen af mindreårige. Følgelig er PEGI-systemet underlagt alle nuværende og fremtidige love og forordninger på dette område.

⁴⁶ Danmark, Tyskland, Spanien, Frankrig, Irland, Portugal, Finland, Sverige og Det Forenede Kongerige.

⁴⁷ I henhold til ISFE, finder PEGI anvendelse på produkter, der er blevet fordelt i følgende 16 lande: Belgien, Danmark, Grækenland, Spanien, Frankrig, Irland, Italien, Luxembourg, Nederlandene, Østrig, Portugal, Finland, Sverige, Det Forenede Kongerige, Norge og Schweiz.

3.6. Foranstaltninger til bekæmpelse af forskelsbehandling i alle medier på grund af race, køn eller nationalitet

I juni 2003 planlagde Kommissionen at vedtage lovgivning vedrørende bekæmpelse af forskelsbehandling andre steder end på arbejdspladsen. I den indledende udviklingsfase overvejede man at indføre bestemmelser om reklame eller om afbildning af kvinder i medierne, især den form for afbildning af kvinder, hvor den menneskelige værdighed ikke er respekteret. I kraft af de juridiske og praktiske vanskeligheder, der er forbundet med forbud mod at anvende kønsmæssige stereotyper, vil lovforslaget begrænse sig til adgang for varer og tjenesteydelser.

Eftersom henstillingen bevæger sig på tværs af medierne og allerede omhandler "menneskelig værdighed", foreslår Kommissionen at undersøge, om henstillingen mere eksplicit bør nævne, at man udelukker forskelsbehandling i alle medier som følge af race, køn eller nationalitet.

3.7. Forbrugerforeninger

Forbrugerforeningerne er blevet inddraget i lovgivningen i forbindelse med *neues Jugendschutzrecht*⁴⁸, i evalueringen af lovgivningen⁴⁹, i ajourførelsen af klassificeringssystemet (*signalétique*)⁵⁰ og i debatter og rundbordsdiskussioner⁵¹. I én medlemsstat⁵² er forbrugerforeningerne medlemmer af det rådgivende organ under den regulerende myndighed (for tv-spredning). Endvidere har forbrugerforeningerne været involveret og er fortsat involveret i PEGI-systemet.

4. KONKLUSION

I henstillingen opfordres medlemsstaterne, branchen, de berørte parter samt Kommissionen til at tage initiativ til at forbedre beskyttelsen af mindreårige og den menneskelige værdighed inden for sektoren for tv- og internetvirksomhed. Ulovligt, skadeligt og uønsket indhold og opførsel på internettet er fortsat til bekymring for lovgivere, branchen og forældre. Der vil være nye udfordringer både med hensyn til kvantitet (mere "ulovligt" indhold) og kvalitet (nye platforme, nye produkter).

Under hensyntagen til pc'ernes stadig større behandlings- og opbevaringskapacitet og den omstændighed, at bredbåndsteknologien gør det muligt at distribuere indhold som f.eks. video på 3 G mobiltelefoner, er behovet for et sikkert miljø større end nogensinde.

Henstillingen anvendes stadig på forskellig måde i **medlemsstaterne** (og i tiltrædelseslandene og de øvrige stater, der besvarede spørgeskemaet). Imidlertid, er antallet af hotlines og adfærdskodekser steget betydeligt, og den omstændighed, at to af de tiltrædende lande, der besvarede spørgeskemaet, har oprettet hotlines, er også et positivt signal. Lanceringen af kampagnerne i de fleste medlemsstater for at opfordre til en mere sikker anvendelse af internettet er en særdeles positiv udvikling. På baggrund af svarene i spørgeskemaerne ser det imidlertid ikke ud til, at foranstaltningerne med hensyn til beskyttelse af mindreårige i tiltrædelseslandene er så vidtrækkende som i medlemsstaterne.

⁴⁸ Tyskland.

⁴⁹ Østrig.

⁵⁰ Frankrig og Cypern.

⁵¹ Estland.

⁵² Belgien (den fransktalende del).

Selv om selvregulering eller samregulering stadig er mindre udbredt inden for tv-spredningssektoren, fungerer de relevante systemer tilsyneladende godt. Imidlertid lader forbrugerforeningernes og andre interesserede parter inddragelse i udarbejdelsen af adfærdskodekser og andre initiativer til selvregulering stadig meget tilbage at ønske.

I de fleste medlemsstater og tiltrædelseslande er foranstaltningerne eller initiativerne vedrørende UMTS og kontrol af chatgrupper stadig ret abstrakte, eller de er overladt til selvregulering.

For så vidt angår branchen, arbejder ICRA stadig på at udvikle pålidelige filtrerings- og klassificeringssystemer for internettet. Europa-Parlamentet opfordrede ydermere DVB-konsortiet til at arbejde på at udvikle pålidelige filtrerings- og klassificeringssystemer til digital tv-spredning. Der er endnu ikke kommet yderligere oplysninger herom fra DVB. En af konklusionerne i den uafhængige undersøgelse (*Study on the rating practice used for audiovisual works in the European Union*) var, at der **ikke var noget stort pres hverken fra branchen eller forbrugerne for en overensstemmelse mellem klassificeringssystemerne**. På baggrund af denne formodede mangel på pres med hensyn til **overensstemmelse, for så vidt angår aldersklassificering**, er PEGI-aldersklassificeringssystemet, der erstatter de fleste nationale aldersklassificeringssystemer i forbindelse med videospil, i sandhed et interessant initiativ.

Via handlingsplanen om et mere sikkert internet ydes der støtte til foranstaltninger, og den er et logisk svar fra Den Europæiske Union på ulovligt og skadeligt indhold på internettet. Handlingsplanen vedrørende et mere sikkert internet omfatter online-teknologier, og hvad deraf følger, som f.eks. mobil- og bredbåndsindhold, online-spil, "peer-to-peer-filoverførsel" og alle former for tidstro kommunikation, såsom chatrum og hurtige beskeder, hovedsageligt med det formål at forbedre beskyttelsen af børn og mindreårige. Der vil blive taget skridt til at sikre en mere omfattende dækning af ulovligt og skadeligt indhold samt opførsel, der giver anledning til bekymring, herunder racisme og vold.

For så vidt angår online-medier, kunne retten til berigtigelse være indeholdt i henstillingen som et første skridt hen imod en effektiv ret til berigtigelse i alle medier, f.eks. i tilfælde, hvor der er blevet offentliggjort påstande i et andet land. Kommissionen vil også blive aktivt inddraget i Europarådets arbejde med hensyn til retten til berigtigelse i et online-miljø.

Ansvar for beskyttelse af mindreårige mod skadelige virkninger i medierne er et fælles ansvar. Lovgivere, av-branchen og **forældre** har alle en rolle at spille for at nå dette mål. Børn og forældre med mediekendskab, der støttes af effektive selvregulerende klassificeringssystemer står godt, når der drejer sig om at begå sig i morgendagens samfund. Heraf følger, at tanken om at tilføje mediekendskab til de emner, som henstillingen behandler, er meget passende.

Evaluerings eller klassificering af av-indhold spiller en afgørende rolle i forbindelse med beskyttelse af mindreårige. Som følge af den kulturelle og sociale mangfoldighed blandt medlemsstaterne udføres programklassificeringen på nationalt plan. Ikke desto mindre kunne man foretage en grundig harmonisering både gennem samarbejde mellem selvregulerende og samregulerende organer i medlemsstaterne og gennem udvekslingen af den bedste praksis om emner som f.eks. et system af fælles, beskrivende symboler, der kan hjælpe seerne, når de skal vurdere programindholdet.

Kommissionen har til hensigt at følge op på den offentlige høringsproces om direktivet "fjernsyn uden grænser" og denne evalueringsrapport ved at foreslå en ajourføring af henstillingen i første halvdel af 2004. Det kan omfatte emner, der relaterer sig til

mediekendskab, retten til berigtigelse og foranstaltninger mod forskelsbehandling eller tilskyndelse til had i alle online-medier på grund af race, køn eller nationalitet.

Bilag

Spørgeskema

vedrørende Rådets henstilling 98/560/EF af 24. september 1998 om udvikling af den europæiske industris konkurrenceevne inden for audiovisuelle tjenester og informationstjenester gennem fremme af nationale rammer, der tager sigte på at opnå en sammenlignelig og effektiv beskyttelse af mindreårige og den menneskelige værdighed.

Internet

1. Er der i Danmark blevet oprettet en sammenslutning af internetudbydere (ISP)? Beskriv venligst denne/disse.
2. Har internetudbydere i Danmark udarbejdet en adfærdskodeks? I bekræftende fald bedes De venligst indsende et eksemplar af den eller angive, på hvilken internetadresse den findes.
3. I hvilket omfang var de offentlige myndigheder og forbrugerne involveret i at udarbejde internetudbydernes adfærdskodeks? Skal de offentlige myndigheder og forbrugerne høres, når kodeksen ændres?
4. Findes der i Danmark lovgivningsmæssige krav, der **specifikt** finder anvendelse over for internetudbydere og bestemmer, hvordan de skal forholde sig over for ulovligt eller skadeligt indhold på internettet? I bekræftende fald bedes De beskrive kravene.
5. Findes der specifikke krav til internetudbydere om at oplyse politiet eller de retlige myndigheder om ulovligt indhold på internettet, som krænker den menneskelige værdighed?
6. Findes der i Danmark en "hotline", som kan anvendes til indrapporteringer vedrørende skadeligt eller ulovligt indhold på internettet? I bekræftende fald bedes De beskrive denne "hotline", herunder internet- og e-postadresse, samt hvordan den finansieres.
7. Hvor stor en andel af det problematiske internetindhold, der er blevet indrapporteret, udbydes fra andre lande end Danmark, herunder fra lande uden for EU?
8. I hvilket omfang har de offentlige myndigheder og operatørerne truffet foranstaltninger og taget initiativ til at øge offentlighedens kendskab til ovenfor nævnte "hotline"? Har disse foranstaltninger og initiativer været effektive?
9. Hvis der er etableret en "hotline", bedes De venligst så vidt muligt give en vurdering af dennes effektivitet med hensyn til at reducere omfanget af og adgangen til skadeligt og ulovligt indhold. Vurderingen kan f.eks. omfatte den offentlige mening vedrørende effektiviteten samt operatørernes synspunkter.
10. Når man ser bort fra det arbejde, som på nuværende tidspunkt finansieres inden for rammerne af Fællesskabets handlingsplan til fremme af en mere sikker anvendelse af internet, har så enten branchen selv eller de offentlige myndigheder i Danmark arbejdet på at udvikle et filtrerings- og klassificeringssystem for internettet? Hvor langt er man i bekræftende fald nået, og hvilke vanskeligheder er man stødt på?
11. Findes der enten i form af lovgivning eller relevante adfærdskodekser krav om, at sammenslutningerne skal oplyse abonnenterne om til rådighed værende filtrerings- og klassificeringssystemer samt software til aldersverifikation?

12. Hvilke foranstaltninger er der blevet truffet på nationalt, lokalt og regionalt plan med henblik på at øge kendskabet til emner vedrørende sikrere brug af internettet? Har de været led i en større plan vedrørende "medieuddannelse"? Har de modtaget offentlig eller privat støtte (f.eks. fra erhvervslivet eller frivillige foreninger) eller en blanding heraf?
13. Kan det påvises, at udviklingen af internettet i Danmark er blevet bremset på grund af offentlighedens frygt for skadeligt og ulovligt indhold på internettet?
14. Betragtes omfanget af det nuværende samarbejde på området, særligt inden for Europa, som tilstrækkeligt? Hvilke foranstaltninger kan der træffes i tilfælde af, at det ikke betragtes som tilstrækkeligt?
15. Dækker De eller har De til hensigt at dække lignende tjenester som f.eks. udsendelse via mobiltelefoner, navnlig hvad angår UMTS, ved hjælp af ovennævnte selvreguleringsforanstaltninger eller lovgivning?
16. Beskriv eventuelle initiativer, som er blevet taget med henblik på at kontrollere online-chatgrupper, navnlig foranstaltninger, som er blevet truffet med henblik på at undgå misbrug, som kan være skadeligt for mindreårige.
17. Redegør for foranstaltninger, som er blevet truffet med henblik på at forbedre mediekendskabet (f.eks. undervisning af børn med henblik på at sætte dem i stand til at anvende de nye medier på ansvarlig vis).
18. Findes der lovgivning eller selvregulering, der specifikt vedrører retten til berigtigelse, for så vidt angår online-medier? Har der de seneste to år været konkrete problemer vedrørende disse spørgsmål, navnlig problemer vedrørende de grænseoverskridende aspekter?

Tv-spredning

19. Har tv-selskaberne i Danmark etableret et system til selvregulering, hvad angår beskyttelse af mindreårige? I bekræftende fald bedes De beskrive dette, særligt med hensyn til medlemskab.
20. Omfatter systemet en adfærdskodeks vedrørende beskyttelse af mindreårige og skadeligt indhold? (Bemærk venligst, at dette spørgsmål ikke kun vedrører reklame, som specifikt er rettet mod mindreårige. Det vedrører audiovisuelt indhold, som kan være skadeligt for mindreårige, uanset om det vises i reklameindslagene eller i de almindelige programmer.)
21. Stiller enten loven eller adfærdskodeksen krav om, at der i forbindelse med tv-programmer, som kan være skadelige, vises advarsler på skærmen? Stiller enten loven eller adfærdskodeksen krav om akustiske advarsler, før sådanne programmer vises? Betragtes sådanne foranstaltninger som effektive, hvor de anvendes?
22. Anvender nogle af tv-selskaberne i Danmark tekniske filtreringsanordninger for at sikre, at mindreårige ikke kan se skadelige programmer? Hvilke foranstaltninger og initiativer anvendes i bekræftende fald for at sikre, at forældre og værger er bekendt med anordningerne og ved, hvordan de skal anvende dem? Anses anordningerne for at være et effektivt middel til at beskytte de mindreårige i Danmark?
23. Redegør for foranstaltninger, som er blevet truffet med henblik på at forbedre mediekendskabet (f.eks. undervisning af børn med henblik på at sætte dem i stand til at anvende tv på ansvarlig vis).

Videospilprogrammer

24. Findes der i Danmark specifikke bestemmelser i loven vedrørende de videospil, der sælges? (Spørgsmålet vedrører det fysiske salg af videospilprogrammer og ikke de programmer, som fra internettet kan downloades til en computer.)

25. Findes der et system til selvregulering, som dækker spørgsmål vedrørende videospillenes aldersmæssige målgruppe? (F.eks. systemet til selvregulering, som er blevet udarbejdet af Interactive Software Federation of Europe (ISFE)). I bekræftende fald bedes De beskrive systemet.

26. Betragtes de nuværende foranstaltninger til beskyttelse af mindreårige mod skadelige videospil som effektive?

27. Da online-spil og computerspil, navnlig på trådløse netværk (Local Area Networks - LANs) ligner ovennævnte spil meget, er de så også omfattet af selvreguleringsforanstaltningerne og/eller lovgivningen?

Andre medier

28. Har der i Danmark været nogen større udvikling med hensyn til biograf-, videobands- og DVD-klassificeringssystemer siden 2000?

Generelt

29. Hvorledes er forbrugerorganisationer, frivillige organisationer og ikke-statslige organisationer blevet inddraget i gennemførelsen af henstillingen?

30. Betragtes manglen på sammenhæng mellem de forskellige evaluerings- og klassificeringssystemer for av-medier (biograf, tv, videobånd, videospil, internet) som problematisk i Danmark, f.eks. fordi der skabes forvirring blandt forbrugerne? Overvejer man foranstaltninger eller initiativer med henblik på at skabe større sammenhæng mellem de måder, hvorpå av-medier evalueres og klassificeres? Er der i den forbindelse blevet oprettet et samarbejde med andre medlemsstater eller organisationer i udlandet?

31. Er indsatsen i Danmark vedrørende beskyttelse af mindreårige blevet suppleret med oprettelsen af videnskabelige udvalg og videnskabelige undersøgelser, hvad angår vold eller andet skadeligt indhold og betydningen heraf for mindreårige? Findes der frivillige aftaler mellem tv-selskaberne og internetudbydere?

32. Hvis De har kendskab til undersøgelser eller videnskabelige rapporter om dette emne, som er blevet udarbejdet i løbet af de seneste to år, bedes De fremsende et eksemplar af eller henvisninger til disse.

33. Kommissionen er bekendt med, at medlemsstaternes myndigheder måske ikke er i stand til at besvare alle de her stillede spørgsmål. Ikke desto mindre anmoder Kommissionen om, at de besvares så vidt muligt. Man bedes også anføre yderligere oplysninger og relevante synspunkter, som kan hjælpe Kommissionen med at evaluere effektiviteten af metoden til selvregulering, som den fremgår af henstillingen om beskyttelse af mindreårige.